

כל גיל ויעודו ובהתאם ההתפתחותו – חלק ד'

1. משנה כא מסכת אבות פרק ה

(יהודה בן תימא) הוא הִיה אֹמֵר, בֶּן חֲמֵשׁ שָׁנִים לְמִקְרָא, בֶּן עֶשְׂרִי לְמִשְׁנָה, בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְמִצְוֹת, בֶּן חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה לְתַלְמוּד, בֶּן שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לְחֻפָּה, בֶּן עֶשְׂרִים לְרְדוּף, בֶּן שְׁלֹשִׁים לְכַח, בֶּן אַרְבָּעִים לְבִינָה, בֶּן חֲמִשִּׁים לְעֵצָה, בֶּן שִׁשִּׁים לְזִקְנָה, בֶּן שִׁבְעִים לְשִׁיבָה, בֶּן שְׁמוֹנִים לְגְבוּרָה, בֶּן תְּשַׁעִים לְשׁוֹחַ, בֶּן מֵאָה כְּאֵלוֹ מֵת וְעָבַר וּבָטַל מִן הָעוֹלָם:

2. רע"ב

בן חמשים לעצה - שנאמר בלויים (במדבר ח, כה) ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד ושרת את אחיו וגו'. ומהו השירות שיתן להם עצה:

3. תפארת ישראל

בן חמשים לעצה - בכל עצה יש ב' דרכים, ובן נ' כבר יוכל לשקול המובחר מב' הדרכים:

4. שפת אמת בהעלותך תרמ"ג

בשם מו"ז ז"ל בפסוק ומבן חמשים כו' ישוב מצבא העבודה כו'. אבל חוזר הוא לנעילת שערים. ודקדק מה זה הלשון נעילת שערים ולא פתיחת שערים. ופירש דכתיב מה יפו פעמיך בנעלים. פעמיך הוא התעוררות התלהבות לבות בני". מלשון פעמון זהב. בנעלים הוא שזה התלהבות צריך שמירה ומנעול שלא יתפשט בו פסולת. ושבח הזקנים הוא בזה שיש להם ישוב הדעת שלא להתפשט ההתלהבות יותר מדאי. וזהו נעילת שערים עכ"ד ז"ל דפח"ח. ולהוסיף ביאור הענין דכתיב והחיות רצוא ושוב הוא ב' בחי' הנ"ל. לכן כתיב ישוב מצבא העבודה.... ופסוק הנ"ל פעמיך בנעלים הוא לכללות ישראל שהקטנים מתבטלין להגדולים. ובמעשה הנערים הוא פעמיך התלהבות ותשוקה בחי' רצוא. בנעלים הם הזקנים בחי' ושוב.... וז"ש ושרת את אחיו כו' לשמור משמרת. כי הזקנים נותנים כחם לציבור לסייע להנערים שלא יתערב פסולת בעבודתם....

5. אגרות ג, עמ' לז 'אגרת תשסח'

הטובה וההתקרבות הנאמנה אשר עשו עמך.
דרשתי באחרון של פסח בחברת "סיני" של הצעירים פה על דבר התוכן של השבת לב אבות ע"ב ול"ב ע"א, שהיסוד החברותי מתגבר תדיר בדור הצעיר, וממנו יונקים האידיאלים הרוחניים העליונים את לשדם, והיסוד האצילי מתגבר בהאבות. האליליים, שלא היו מכירים את היסוד האצילי, היו מחזיקים את האדם למעלה מחמישים לפחות-המדות, מפני ההתחלשות של היסוד החברותי שבתוכנו, ולא הכירו שתכונה זו באה מפני ההתגברות של היסוד האצילי, אומץ מחשבת הקודש, שכל החברתיות מבוססה באמת רק עליו. אבל העולם נתון במצרים הללו של התפרדות שבין עולם האבות לעולם הבנים, והיסוד האצילי כשהיסודות החברותיים נטלים ממנו נעשה לקוי, ולא יצלח לאבן פינה למוסד החיים אפילו הרוחניים, והיסוד החברותי בהנטל ממנו לח האצילות מתהפך הוא לזעוה. כל היסוד של קיווי הגילוי האליהווי, בכל ימיו ונהריו, בנוי הוא על אותה התעצומה של התחברותם של שני היסודות הללו, החברותי והאצילי, לבות האבות והבנים, שכשנפתחים השערים איך לטייל מהיכל להיכל, בעולמות הנפרדים והנראים כמנוגדים הללו, מתמלא העולם כולו אורה, וברכת השלוי הולכת ומתפשטת

לח
בעולם, ובתוכיות הנשמות מתחילים מבועים להתגלות, שבהם הרויה האצילית השמימית והחברותית הארצית מתמזגים ברב מילוי ועידון, תורת משה הולכת ונוכרת בחוקיה ומשפטיה לכל ישראל, והארץ מוצלת מההחרמה הנוראה, אשר פירודי היסודות הללו גורמים לה, ואליהו הנביא הולך ומופיע לפני בא יום ד' להשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.²